

Referat fra møde den 23. – 26. april 2019
i Lolland-Falsters stift.

Biskop Peter Skov-Jakobsen, Københavns Stift
Biskop Lise-Lotte Rebel, Helsingør Stift
Biskop Peter Fischer-Møller, Roskilde Stift
Biskop Tine Lindhardt, Fyens stift
Biskop Marianne Gaarden, Lolland-Falsters Stift, mødeleder
Biskop Henning Toft-Bro
Biskop Henrik Wigh-Poulsen, Aarhus Stift
Biskop Henrik Stubkjær, Viborg Stift
Biskop Elof Westergaard, Ribe Stift
Biskop Marianne Christiansen, Haderslev Stift
Biskop Sofie Petersen, Grønlands Stift
Biskop Jógvan Friðriksson, Færøernes stift

1. Supplering af emneliste.

Iab.

2. Orientering fra Grønland og Færøerne.

Sofie Pedersen har deltaget i bispevielse i Uppsala
Ellers intet nyt at berette.

Jógvan Friðriksson fortalte om de færøske forhold, herunder om den positive udvikling i samfundet økonomisk. Debatten om homoseksualitet har fyldt meget i kirkepolitikken. Der har været en stor og generel høring. Konklusionen er, at man trækker velsignelsen af borgerligt ægteskab ud af kirken. Det er sket både for at bevare roen i den færøske kirke og for at sige nej til juridisk diskrimination.

3. Folkekirken.dk – afrapportering af første del af analysen.

HWP oplyste at afrapporteringen fra Folkekirken.dk er, at der er mange forskellige måder at kommunikere på i stifterne, blandt andet fordi målgruppen varierer fra stift til stift. Der synes at være et uudnyttet potentiale også ved at skabe et koordineret samarbejde.

Biskopperne støttede principielt Folkekirken.dk's forslag til fase to med få præciseringer.

4. Markering af befrielsen 4. og 5. maj 2020.

Biskopperne tog opfordringen fra Kirkeministeriet til efterretning og gav tilsagn til fejring på landsplan, herunder at arbejde for at få en national fejring i Aarhus den 5. maj 2020. Samme dag er der også fejring i de øvrige domkirker, hvorfor ikke alle biskopper kan deltage i den nationale fejring.

5. Skærme i kirkerne – en drøftelse af mulig undersøgelse af de digitale skærmes betydning for forkyndelse og kirkerum.

Marianne Christiansen redegjorde for, at vi i stigende grad ser montering af skærme i kirkerne og anvendelse af dem i gudstjenesterne. Man drøftede bygningsmæssige, økonomiske og æstetiske forhold, ligesom der også er liturgiske aspekter vedrørende anvendelse af skærmene under gudstjenester, som bør belyses. Marianne Christiansen vil undersøge i Haderslev stift, hvorledes anvendelsen finder sted, og emnet tages op igen til næste forår.

6. Udpegning af kontaktbiskop for SUK.

Peter Fischer-Møller tager kontakt til SUK.

7. Udpegning af biskop til Folkekirke og Religionsmøde.

Såfremt der bevilges økonomisk grundlag for, at der kan oprettes et stiftssamarbejde om Folkekirke og Religionsmøde, se pkt. 8, blev det besluttet at dette samarbejde naturligt skal ligge i København, og biskop Peter Skov-Jakobsen indtræder i så fald i styregruppen.

8. Forslag til indhold og organisering af folkekirkens religionsmødearbejde.

Biskopperne drøftede det fremsendte forslag og blev enige om at støtte den del af forslaget, der omhandler oprettelse af et fælles sekretariat, dog således at dette oprettes som et stiftssamarbejde med tilknytning til Københavns stift. Forslag om styrkelse af det folkekirkelige arbejde med religionsteologi og religionsdialog i regi af FUV overlades til drøftelse i FUVs bestyrelse.

9. Danske Kirkedage.

Biskopperne blev enige om at foreslå Danske Kirkers Råd, at kadencen for afholdelse af Danske Kirkedage bør være 3 år, således at næste gang bliver i 2022. Der er ikke endeligt taget stilling til placering for afholdelse, men det er vigtigt at sikre kontinuitet i sekretariatet, således at vigtig indsamlet viden ikke går tabt. Derfor støtter biskopperne forslaget om etablering af et permanent sekretariat for Danske Kirkedage knyttet til en af de folkekirkelige stiftsadministrationer.

10. Bibliarium.

Peter Skov-Jakobsen forespurgte kollegerne, om der var mulighed for at et menighedsråd i Københavns stift kan låne penge i stiftsmidler fra et andet stift til brug for hjælp til oprettelse af et Bibliarium. Der blev givet tilsagn til dette.

11. Kirkegårdskultur – urner udenfor kirkegården

Henrik Wigh-Poulsen oplyste, at der holdes en konference 24. februar 2020 i Aarhus om Danskerne og Døden.

12. Differentieret vedligeholdelse af gamle kirkebygninger.

Biskopperne ønsker at se nærmere på dette emne og nedsætter derfor en arbejdsgruppe til belysning af området. Nationalmuseet og andre aktører vil blive inviteret til at deltage i arbejdsgruppen.

13. Siden sidst.

Henrik Stubkjær oplyste, at man er ved at planlægge en konference om sorg, som påregnes afholdt i løbet af foråret 2020.

Peter Skov-Jakobsen orienterede om, at der er indledt samtaler mellem folkekirken og den romersk-katolske kirke i Danmark. Dette skal ses som en opfølgning på reformationsåret, samt en opfølgning på fællesdokumentet "From Conflict to Communion". Samtalerne vil i det kommende års tid koncentrere sig om apostolicitet og dermed læren om det ordinerede embede.

14. Rapport fra udvalgene.

Marianne Christiansen orienterede fra arbejdsgruppen under Det Mellemkirkelige Råd, der arbejder med projekt Offentlighedsteologi.

Elof Westergaard orienterede fra FUV.

- herunder at der ikke er forårshold på pastoralseminariet i Aarhus de næste tre år, og at det nu virkelig kan mærkes, at der mangler ansøgninger til præstestillinger.
- at der vedrørende projektet 'Kirken på landet' er sket en udskiftning i ledelsen i den sidste del af projektet.
- at der har været release på projektet 'Kirken i Sommerlandet', og at der er gjort et godt stykke arbejde i projektets indledning.
- at projektet 'Livets overgangsfaser' forventes afsluttet til efteråret.

Tine Lindhardt orienterede fra fællesudvalget for kristendom, hvor man har kontakt til alle kristendomsundervisere i hele landet samt deres ansættelsessteder. Både Tine Lindhardt og Elof Westergaard har sæde i udvalget, og understregede at det er en vigtig kontakt at fastholde.

Henrik Wigh-Poulsen orienterede fra udvalget om præstemangel (§2-udvalget).

Marianne Christiansen orienterede fra liturgiudvalget, at de sidste to rapporter, om henholdsvis Dåb og Nadver samt om Gudstjenesten bliver sendt ud i forbindelse med Himmelske Dage på Heden. Ud over rapporterne vil der også blive udsendt pixi bøger / kort fortalt hæfter. Med disse udgivelser er det biskoppernes ønske og håb at bidrage til en bred folkelig og folkekirkelig debat om gudstjeneste, dåb og nadver og liturgi generelt.

I forbindelse med Himmelske Dage på Heden vil der blive præsenteret en oversigt over planlagte konferencer mv.

Peter Fischer-Møller orienterede fra Folkekirkens Arbejds miljøudvalg mv.

15. Kalender:

Nordisk bispemøde den 24.-28. juni 2019 i Finland

Bispevielse den 29. september 2019 i Borgå, Finland (PFM)
Bispemøde den 21.-24. oktober 2019 på Færøerne
Dannelseskonference 6. november 2019
Konference for kristne og muslimske ledere i Danmark 8.-9. november 2019 (København)
Bispemøde den 2.-3. januar eller 6.-9. januar 2020 i København (Hoffet har ikke datoen for kuren fastlagt)
Konference 24. februar 2020 om Danskerne og Døden
Bispemøde den 28. april – 1. maj 2020 i Haderslev
Bispemøde den 27.-30. oktober 2020 i Roskilde
Bispemøde den 4.-7. januar 2021 i København
Bispemøde den 27.-30. april 2021 på Fyn
Bispemøde den 26.-29. oktober 2021 i Ribe
Bispemøde den 3.-6. januar 2022 i København
Bispemøde den 26.-29. april 2022 i Aalborg
Bispemøde den 25.-28. oktober 2022 i Aarhus

16. Eventuelt

Biskopperne takker for orienteringen om oprettelse af Tænketank for forfulgte kristne.

Biskopperne har modtaget forespørgsel om at indtræde i tænketanken. Biskopperne drøftede henvendelsen og fandt, at Folkekirkens Mellemkirkelige Råd varetager disse interesser, hvorfor henvendelsen oversendes dertil.

Helle Ostenfeld, referent

Henvendelse om de enkelte punkter kan ske til
biskop Marianne Gaarden, mandag den 29. april 2019
mellem kl. 11.30 og kl. 13.30 på telefon 54 85 02 11.